

Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 09.12.20

Skyggeskriver

Engelsk: “ghostwriter” (og “ghost writer”); “an author hired by someone to write a text that will be published under the name of the hirer rather than the actual writer” (Turco 1999 s. 182-183).

“Nemninga “skuggeskrivar” er bibliotekaren Kaare Haukaas (1978) sitt vellykka omsetjingslån av det engelske “ghost writer”. [...] Forfattaren blir ein skuggeskrivar når teksten blir utgitt for å vere oppdragsgivarens eigen. [...] Skuggeskrivaren skal ikkje stå inne for teksten, men må forme den slik at den oppgitte forfattaren kan stå inne for den. Omvendt kan den faktiske forfattaren ha gode grunnar til å bruke ein annan forfattars namn. Skarpe skilje mellom skuggeskrivar, medhjelpar og rådgivar finst ikkje.” (Grepstad 1998 s. 612)

Det er særlig kjendisers selvbiografier og bøker av politikere, idrettsstjerner og artister som ofte i realiteten er skrevet av skyggeskrivere (<http://www.envedecrire.com/les-negres-litteraires-des-ecrivains-frustres/>; lesedato 19.01.17). Det trenger ikke å være hele bøker som skyggeskriveren produserer. Å skrive taler for politikere er en form for skyggeskriving. Det kan være team som skriver sammen, og det finnes ulike grader av skyggeskriving og samarbeidsskriving.

Selvbiografier skrevet at skyggeskrivere har blitt kalt “skyggebiografier” (på engelsk-tysk: “Ghost-Biographie”) (<http://www.sueddeutsche.de/kultur/beruf-ghostwriter-das-ich-und-der-andere-1.71272>; lesedato 18.04.17), og hvis den reelle forfatteren får sitt navn nevnt i boka (f.eks. blir takket i forordet), er skriveren en “halvskygge” (ikke en hel skygge).

I Sovjetunionen ble det publisert en utgave med 13 bind av diktatoren Josef Stalins tekster. Det er usannsynlig at Stalin skrev alle disse tekstene egenhendig, uten hjelp fra skyggeskrivere. Det samme gjelder andre politikere i diktaturstater med samlede verker som utgjør en lang rekke bøker.

Det arbeidet som skyggeskrivere utfører, er omgitt av tabuer og moralsk tvil. Er det moralsk forsvarlig å utgi seg som forfatter av en bok skrevet av en annen person? Hvor mye kan skyggeskriveren ha skrevet (eller bearbeidet teksten) før hele utgivelsen er en slags løgn? Hvor utnyttet blir disse skribentene? En del skyggeskrivere er frilansere i begynnelsen av en forfatter- eller journalistkarriere, med

stort behov for en lønn å leve av. Skyggeskriveren får vanligvis et avtalt beløp uansett om boka skulle bli en bestselger som gir enorme inntekter. Og den reelle forfatteren får ingenting av æren for sitt skrivetalent (men sannsynligvis flere oppdrag senere hvis boka blir en suksess). Noen ganger takkes en skyggeskriver i et forord, sammen med mange andre navn, og uten at det forklares hvem denne personen er.

Engelskmannen Andrew Crofts har skrevet håndboka *Ghostwriter* (2004), som skal hjelpe og veilede skyggeskrivere. Boka ble presentert slik: “Ghostwriting is a thriving, secretive industry. As a ghostwriter you can create best-selling books for film stars, footballers, pop singers, presidents, business tycoons, gangsters, gurus, spies, mercenaries, courtesans, four-star generals, royals and anyone else with an interesting story to tell. This book reveals all the essential secrets of how to turn ghostwriting into a successful and lucrative career. Andrew Crofts has ghosted more than forty books, many of them international bestsellers, including *Sold* by Zana Muhsen (nearly 4 million copies sold), *The Kid* by Kevin Lewis, *Heroine of the Desert* by Donya Al-Nahi, *Kathy and Me* by Gillian Taylforth and *Crocodile Shoes* by Jimmy Nail.” (<https://www.amazon.co.uk/Ghostwriting-Writing-Handbooks-Andrew-Crofts/dp/0713667869>; lesedato 20.06.17)

“There are several questions which regularly follow the conversational revelation that I am a ghost writer. ‘Why on earth do you want to do that?’ is usually the first puzzled response. ‘Don’t you resent someone else getting all the glory?’ is the next, and ‘So what famous people have you done?’ nearly always gets an outing before the listener’s curiosity on the subject is finally sated [...] The fundamental problem facing any professional writer is finding a steady supply of ideas and subjects so dazzlingly certain to appeal to the book-buying public that publishers are bound to put up huge advances. One answer is to collaborate with other people who lack writing skills and experience but have all the necessary information. These people might be celebrities who would impress publishers because of their notoriety through the tabloid or other media, or ordinary people who have undergone extraordinary experiences. Alternatively they might be experts in subjects that the public want to know more about. [...] The subject of the book can cut their time on the project from months of agony in front of the computer screen to a few hours spent editing a typescript produced for them by the ghost, (and sometimes they don’t even bother to look at it before it goes to the printers). [...] [W]hen I wrote an autobiography of *Eastenders* star, Gillian Taylforth, who at the time was dominating every tabloid front page that Princess Diana wasn’t, the book was written about in virtually every newspaper in the country and talked about on virtually every chat show that the publisher’s publicity team could persuade the poor woman to go on. While Gillian was spending a week being whistled around all day from breakfast television to late night television, I could stay comfortably at home and get on with my next project, content in the knowledge that the promotional side of the project was in the hands of a true mistress of the media. Nothing I could have said to any of those journalists or chat show hosts would ever

have made the story such an attractive prospect as Gillian's media appearances did." (Andrew Crofts i <http://andrewcrofts.com/what-is-ghostwriting/>; lesedato 09.02.17)

"Sometimes the ghost's name will get mentioned on the cover of a book and sometimes it will appear only on the flyleaf. Sometimes you will get a mention in the acknowledgements and sometimes you will not appear at all. It does help if your name can appear somewhere on the cover of the books you are most proud to be associated with. You may get billed as "co-author" [...] Imagine being paid to learn everything that is in the heads of these people and then turning their thoughts, words and notes into book form. Could there be a better form of education? [...] Zana Muhsen, who had escaped back to England after her father had sold her as a child bride in the Yemen, went to her local library to find out about ghost writers. The librarian obligingly looked me up in *The Bookseller*. Having been to see her and heard her story I wrote a synopsis and sample chapter of *Sold* and found an agent to represent it. The book eventually translated into every possible language and has so far sold over three million copies and spawned a sequel. In 1992 it was France's best-selling non-fiction title. To get her story on tape Zana and I spent three days together in a hotel suite in Birmingham and I then spent between two and three months writing. As with all the authors I ghost for, Zana had complete control over the text, nothing would even be shown to the agent until she had okayed it, but she changed almost nothing." (Andrew Crofts i <http://andrewcrofts.com/what-is-ghostwriting/>; lesedato 09.02.17)

"Being a ghost is a matter of suppressing your own ego completely, which is a good discipline for any writer. I'm fulfilling a similar function to a barrister in court, pleading the case of their client. I listen to their story and then tell it for them, helping to get across their view of the world and the way things happen in it. One of my ghosted works was for a woman who'd come from a humble background and had managed to make her way right to the top of society by being the mistress of a series of rich and influential men. She then exploited her position by selling her story to the media. She needed a ghost who would not challenge her about the morality of what she had done, but would simply listen to what she had to say and understand how she justified her position to herself. Had she been able to write the book herself that is what she would have wanted to say. If the writer wishes to be critical of the subject then they must step back and create an objective biography, not an autobiography. [...] It is not the ghost's job to try to make them change their opinions about anything or anyone, but rather to encourage them to tell their story in the most interesting and coherent way possible. The ghost must be able to coax them off their hobby horses and persuade them to answer all the questions which the eventual readers are likely to ask. Once the voice is on tape the ghost then has to create what amounts to an 80,000 word monologue, just as a playwright might do, staying completely in the author's character at all times, using the sort of vocabulary the author would use and expressing the same views, ideas

and prejudices.” (Andrew Crofts i <http://andrewcrofts.com/what-is-ghostwriting/>; lesedato 09.02.17)

Stian Bromark var skyggeskriver for fagforeningslederen Gerd-Liv Vallas bok *Prosessen* (2007) (*Morgenbladet* 26. oktober–1. november 2007 s. 26).

Winston Churchill fikk i 1953 Nobels litteraturpris for et sine memoar- og historiebøker, som noen hevder at delvis ble skrevet av historikere (Nelly Buffon m.fl. i <http://www.enviedecrire.com/les-ecrivains-fantomes-dans-la-lumiere/>; lesedato 16.02.17)

Skyggeskrivere kan skjule seg bak forfatternavnet til en avdød forfatter. Den tyske popularisatoren av naturvitenskap Alfred Brehm ga ut verket *Dyreliv* (første utgave 1876-79). Verket ble en stor suksess, og kunne selges i bearbejdede versjoner i flere senere opplag. Etter Brehms død kom det nye, endrete og utvidete opplag, fortsatt under Brehms navn (Daum 2002 s. 259).

Kinas siste keiser, Puyi (keiser i perioden 1908-24), var i en periode kontrollert av det imperialistiske Japan og ble senere utnyttet politisk av det kommunistiske kinesiske regimet. Hans selvbiografi *Fra keiser til borger* ble skrevet av en skyggeskriver fra Folkets forleggerbyrå (*Historie – Aftenpostens historiemagasin*, nr. 6 i 2019 s. 106).

“Some brands continue to expand after the author’s death – a prominent example is Virginia Andrews, who died in 1986. New titles have continued to appear, written by a ghostwriter, with her name on the covers.” (Matthews og Moody 2007 s. 25-26) Etter den britiske forfatteren Ian Flemings død i 1964 overtok tre skyggeskrivere arbeidet med å skape nye Bond-historier (Neuhaus og Holzner 2007 s. 434).

“Skrivekyndige spøkelser [...] Det er påfallende hvor flinke kjendiser er til å skrive biografier. Skulle tro de ikke skrev selv... [...] Det spøker i norsk forlagsbransje. Ikke skjemter, skøyer eller fleiper, men spøker som i spøkelse. Det er snakk om “Ghostwriters”, eller “skyggeskrivere” om du vil. Det hjelper ikke stort å se forfatterens navn over tittelen på boka du skal lese når det er noen andre som har skrevet den! [...] Ofte mangler de evnene til å skrive selv, eller så er det godt mulig at de er travelt opptatt med det de faktisk er kjent for og ikke har tid til å gjøre jobben selv. [...] Ryktet vil ha det til at Victoria Beckham ikke har lest selvbiografien sin. Et mer alvorlig tilfelle er John F. Kennedys Pulitzer-pris for *Profiles in Courage*, en bok som mistenkes skyggeskrevet av Kennedys assistent Theodore Sorenson. [...] vedgår forlaget Damm at de gir ut to-tre slike bøker i året, uten at de er villige til å avsløre hvilke bøker det er snakk om. [...] Men skyggeskriving dreier seg ikke bare om romaner eller biografier. Det forekommer mest i form av brev, taler, kronikker og leserbrev fra mennesker som sitter høyt på strå.” (Magnus

Brattset Drabløs i <https://dusken.no/artikkel/19789/skrivekyndige-spkelser/>;
lesedato 12.05.17)

“I juridisk forstand er det den som blir kreditert på bokomslaget som har opphavsretten til verket, selv om det er snakk om en skyggeskriver. Litt vanskeligere blir saken om det er en “som fortalt til...”-bok, altså når boken er diktert. Da deler de to gjerne opphavsrettighetene. [...] Einar Gerhardsen, selveste landsfaderen, fikk sine memoarer, som strekte seg over hele fem bind, ført i pennen av Egil Helle. [...] En kjapp ringerunde til de større forlagene i landet gir et inntrykk av at skyggeskriving ikke er en utbredt norsk tradisjon. En av teoriene går ut på at vi her til lands mangler den enorme omsetningen av kjendisbiografier, og at behovet dermed ikke er der. [...] Men hvem er disse spøkelsene som gjør grovarbeidet til de som høster inn de store pengene og all glansen? Det blir ofte unge journalister med mangel på arbeid som takker ja til kjappe penger.” (Magnus Brattset Drabløs i <https://dusken.no/artikkel/19789/skrivekyndige-spkelser/>;
lesedato 12.05.17)

Den verdensberømte franske forfatteren Alexandre Dumas skrev bare delvis romanene *De tre musketerer*, *Greven av Monte-Christo* og flere andre verk. Det meste av disse bøkene ble antakelig skrevet av Auguste Maquet. Filmen *Den andre Dumas* (2010; regissert av Safy Nebbou) handler om forholdet mellom de to mennene. Maquet var historiker, og fant fram til materiale å skrive gode bøker om. Han skrev lange fortellinger som Dumas deretter bearbeidet. Hvem som reelt gjorde hva med hver av bøkene er usikkert, men ikke at Maquet lenge var helt ukjent for lesere av Dumas-bøkene. Dumas drev et slags litterært verksted med en hel stab av forfattere som aldri fikk sitt navn publisert. Dumas og hans ca. 70 “assistenter” skrev omtrent 250 bøker. En av skyggeskriverne var Anne-Gabrielle de Cisternes de Coutiras, også kjent under navnet grevinne Dash (Blasselle 1998b s. 44).

Dumas’ “assistenter” “were rather like the pupils in an artist’s studio; who filled in the boring plot outlines and background bits while the master did the big set-piece scenes. The most important of Dumas’ collaborators, Auguste Maquet, was a history teacher who assembled the historical backgrounds, characters and incidents Dumas turned into fiction. But Dumas’ collaborators are not credited by name on the books, nor is their part in his success widely acknowledged or known to the general reader.” (Pugh 2005 s. 151-152) I *Dronning Margot* (1845) var det Maquet som skrev det første utkastet, og etterpå skrev Dumas dialoger mellom personene og historiske beskrivelser som fylte inn utkastet slik at det ble en fullstendig historisk roman. Maquet gikk til rettssak mot Dumas da han ikke fikk de pengene han hadde blitt lovet, og gikk med på å tie om samarbeidet mot å få en stor sum penger.

Den franske dramatiker Eugène Scribe brukte en rekke anonyme medarbeidere for å utarbeide dialogene i sine skuespill (Benjamin 1974 s. 28).

Den populære franske romanforfatteren Pierre Alexis de Ponson du Terrail, kjent på 1800-tallet for blant annet en serie romaner om den smarte kjeltringen Rocambole, brukte skyggeskrivere, og en av dem, som ikke fikk betaling som avtalt, hevnet seg med å skrive et føljetongavsnitt der flesteparten av personene i historien dør, og med de gjenlevende kun i live for å begrave de døde (Olivier-Martin 1980 s. 105).

Den franske føljetongforfatteren Jules Mary skrev en historie på 25.000 linjer, og fikk beskjed om at historien godt kunne forlenges til 60.000 linjer da den senere skulle gå som føljetong i en annen avis. Til denne lengre versjonen brukte han skyggeskrivere (Olivier-Martin 1980 s. 173).

Den franske forfatteren Pierre Decourcelle brukte skyggeskrivere til sine romaner og skuespill, skrivere som satt i et stort arbeidsrom med vinduer ut mot Champs-Élysées i Paris. De arbeidet på skift, og i ett tilfelle fikk en avis to helt ulike føljetongfortsettelser på grunn av en misforståelse (den første skriveren ble syk, og erstattet av en annen skriver, men den første ble senere frisk igjen og leverte sin tekst til avisen) (Olivier-Martin 1980 s. 210). Decourcelles framgangsmåte med skyggeskrivere ble kalt “en litterær kolonialbutikk”. Han skrev selv en oversikt over hva som skulle med i en tekst og begynnelsen av teksten, resten overlot han til andre (Olivier-Martin 1980 s. 211).

Fenomenet skyggeskriving er ifølge den franske forfatteren Michelle Mbanzoulou mer tabubelagt i Frankrike enn i USA. Og det er mer utbredt i USA. I Frankrike kalles en slik skribent for en “litterær neger” (“nègre littéraire”), et uttrykk som oppstod på grunn av den dårlige behandlingen “nigre” oftest fikk i det franske samfunnet. Uttrykket har blitt svært politisk ukorrekt og er derfor ofte erstattet med bl.a. “fantomskriver” (“écrivain fantôme”). Mbanzoulou hevder at i Frankrike er det bare 20 % av de politikerne som utgir bøker, som skriver teksten selv. Franske Erik Orsenna var i flere år skyggeskriver for president François Mitterrand, og har i ettertid fortalt om dette i den delvis selvbiografiske romanen *Stor kjærlighet* (1993) (Mbanzoulou i <http://lecthot.com/les-negres-litteraires-ecrivains-de-lombre>; lesedato 10.02.17).

“En ghostwriter er en som skriver i en annens navn, med den andres samtykke. Ghostwriters blir ofte benyttet av kjendiser for å skrive biografier i tilfeller hvor kjendisen selv ikke kan skrive en bok eller er for travel. En ghostwriter kan også være med som assistent underveis i skriveprosessen. [...] [Eksempler på verk skrevet av skyggeskrivere:] Hillary Clintons “It Takes a Village and Other Lessons Children Teach Us” ble skrevet av Barbara Feinman. Regissøren George Lucas krediteres for romanutgavene av “Star Wars”, men bøkene ble skrevet av Alan Dean Foster. Modellen Naomi Campbell ble kreditert som “medforfatter” av romanen “Swan”, men innrømmet senere å ha skrevet lite og ingenting av boken. H. P. Lovecraft skrev flere tekster i andres navn, blant annet for tryllekunstneren Harry Houdini. Fotballspilleren Wayne Rooney signerte i vår en avtale om en

fembinds biografi. Og nei, det er ikke Rooney selv som skriver, hvis noen trodde det. Mannen som skal videreformidle eposet, heter Hunter Davies. [...] Den amerikanske ghostwriteren Bob Olson sier på sin hjemmeside at “det er blitt trendy å benytte seg av en ghostwriter. Det er et statussymbol når noen andre skriver boken for deg. Det betyr at du har noe viktig å si, at du er for travel til å kunne si det selv, og at du har nok penger til å kunne leie noen andre til å gjøre det for deg.” ” (*Aftenposten* 28. juli 2006 s. 8)

“Hvor ofte benytter dere [i forlaget Damm] denne formen for skjult medforfatter? - Det er ikke så ofte [sier Jan Swensson i Damm], kanskje et par-tre utgivelser i året. Det dreier seg om bøker av mennesker som kan mye om et tema, men som av forskjellige grunner ikke kan skrive det ut i bokform, sier Swensson. Han vil ikke oppgi andre bøker som er blitt til på samme måte som “Chic og bruk ...”. - Vil du si at bruken av ghostwriters er utbredt i norsk bokbransje? - Jeg tror ikke det er så veldig vanlig, men det blir brukt noen ganger for å skape et bedre produkt. [...] Redaktør i Kagge Forlag, Torbjørn Lysebo Ekelund, forteller at de benytter seg av ghostwriters “når det er nødvendig”. - Vi benytter oss selvsagt av konsulenter når vi lager bøker. Noen ganger bidrar de med rent faglige råd på innholdssiden, andre ganger også med skrivefaglig kompetanse. Det er og har alltid vært helt vanlig praksis i forlagsbransjen. Forestillingen om at forfatteren sitter alene med teksten og rødvingglasset mens hun tenker dype tanker og formulerer poetiske setninger uten hjelp utenfra, må nok justeres en smule. [...] Lillian Vatnøy beskriver jobben med “Chic og bruk ...” [av henne og Per Sundnes] som “å få levert en kladdebok som jeg så skrev ut til en komplett bok”. [...] Vatnøy fikk betalt et engangsbeløp, og vil ikke tjene mer uansett hvor mye “Chic og bruk ...” måtte selge.” (*Aftenposten* 28. juli 2006 s. 8)

En anonym fransk skyggeskriver forklarer at hun “skriver andres bøker. [...] Jeg prøver å finne en stil for hver bok, en rytme som passer til den personen jeg skriver boka for” (oversatt fra <http://www.le-tigre.net/Dans-l-arriere-boutique-des-negres-26420.html>; lesedato 02.02.17). Ideelt bør skyggeskriverens egen stil være usynlig, og oppdragsgiverens stil allestednærværende i teksten. Det er “kundens” språk og stil som skal brukes i teksten, f.eks. med bruk av karakteristiske fyllord og gjennomsnittlig samme setningslengde som “kundens” eventuelle egne tekster (<https://www.lass-andere-schreiben.de/glossar/32-ghostwriting>; lesedato 15.03.17).

Ulrike Mielkes bok *Skyggen og dens forfatter: En undersøkelse av betydningen av ghostwriters* (1995; på tysk) har en litteratursosiologisk tilnærming, men analyserer også tekster av skyggeskriverne, og omhandler dessuten ghostwriter-motivet i skjønnlitteratur med engelskspråklige, tyske og franske eksempler (<https://www.eurobuch.com/buch/isbn/3631483740.html>; lesedato 12.06.17).

Robert Harris’ spenningsroman *Skyggen* (norsk oversettelse 2007) handler om en profesjonell skyggeskriver som skriver bøker for aldrende rockestjerner og såkalte B-kjendiser, og som får mulighet til å skrive memoarene til en av Storbritannias

tidligere statsministre. Boka ble i 2010 filmatisert av Roman Polanski, med tittelen *The Ghost Writer*. Hovedpersonen skriver memoarer for en statsminister som minner sterkt om Tony Blair.

Den amerikanske tennisspilleren Andre Agassi har gitt ut selvbiografien *Open* (2009). Denne boka “handler vel så mye om kraften i ord, i litteratur, i visdom, som den handler om kraften i hans patenterte serveretur. [...] Han kjenner seg også igjen i og anvender poetene John Donne og Walt Whitman, romanforfatteren James Agee, maleren Vincent Van Gogh og den tidligere amatørbokseren Nelson Mandela. [...] “Open” er skrevet av en ghost writer, den Pulitzer-prisvinnende journalisten J.R. Moehringer, som utifra 250 timers samtale strukturerte boka som en monolog i jeg-form, men avviste å ha navnet sitt på omslaget, siden “jordmora ikke tar med seg babyen hjem”. Enkelte vil derfor mistenke at “Open” ikke bare er et liv sett gjennom linsen til en Pulitzer-vinner (som var hva Agassi ba om), men gjennom ordene og referanserammen hans. Det avviser Moehringer. Til New York Times sier han at bokens beste passasjer er noe nær ordrette gjengivelser av Agassis resonnementer.” (*Dagbladet* 4. september 2010 s. 67)

“Last June, as dusk fell outside Tony Schwartz’s sprawling house, on a leafy back road in Riverdale, New York, he pulled out his laptop and caught up with the day’s big news: Donald J. Trump had declared his candidacy for President. As Schwartz watched a video of the speech, he began to feel personally implicated. [...] Schwartz had ghostwritten Trump’s 1987 breakthrough memoir, earning a joint byline on the cover, half of the book’s five-hundred-thousand-dollar advance, and half of the royalties. The book was a phenomenal success, spending forty-eight weeks on the *Times* best-seller list, thirteen of them at No. 1. More than a million copies have been bought, generating several million dollars in royalties. The book expanded Trump’s renown far beyond New York City, making him an emblem of the successful tycoon. Edward Kosner, the former editor and publisher of *New York*, where Schwartz worked as a writer at the time, says, “Tony created Trump. He’s Dr. Frankenstein.” [...] He had spent hundreds of hours observing Trump firsthand, and felt that he had an unusually deep understanding of what he regarded as Trump’s beguiling strengths and disqualifying weaknesses.” (<http://www.newyorker.com/magazine/2016/07/25/donald-trumps-ghostwriter-tells-all>; lesedato 19.07.16) Trump ble president i USA i 2017.

“The practice of ghostwriting is one of rap’s biggest taboos, and yet many of its greatest hits were ghostwritten. So who are Hip Hop’s ghostwriters and what place do they have in a style of music built on speaking from the heart? In most genres of music, including Soul, R&B and Pop, being a songwriter is a legitimate career, but in Hip Hop, writing for another rapper has long been something to hide. It was Chuck D from Public Enemy who described rap as “CNN for black people.” Emerging from the poverty and deprivation of New York’s South Bronx neighbourhood in the 1970s, rap gave the voiceless a voice. Because of this, rappers have a unique reputation to uphold. They have to be authentic, telling

stories about their own individual worlds. They have to “keep it real”. “We expect it to be personal, we expect it to be from the heart and straight from that individual’s experience,” says Underground UK rapper Jehst. Others put it more strongly. “It’s a travesty, anybody who calls themselves an MC and doesn’t write their rhyme – no way you can even stand in the same room as an MC if you don’t write your rhyme, plain & simple,” says Grandmaster Caz, born Curtis Fisher, who made his name as Casanova Fly in legendary MC battles during the 1970s.” (Sarah Thompson i <http://www.bbc.com/news/magazine-28551924>; lesedato 16.01.17)

“Sjimpansen Cheeta [...] er nominert for sin selvbiografi. Det dreier seg om boka “Me, Cheeta”, som i realiteten er ført i pennen av ghostwriteren James Lever. Cheeta er intet mindre enn en amerikansk kjendisape, berømt for å ha spilt mot Johnny Weismuller i flere Tarzan-filmer. [...] Cheeta var opprinnelig selv oppført som forfatter på omslaget av boka. Den egentlige skribenten ble avslørt i oktober i fjor, etter at folk i det litterære miljøet hadde klødd seg i hodet i ukesvis.” (*Dagbladet* 30. juli 2009 s. 43) Boka er “av en sjimpanse på 76 år, fortalt med jeggstemme over tre hundre sider. [...] Men så til det store spørsmålet: Hvem er det som har nedtegnet Cheetas liv? Spekulasjonene gikk høyt da boka kom ut, og toppet seg da den ble nominert til Booker-prisen. The Sunday Times kunne til slutt avsløre at boka var skrevet av den engelske forlagsmannen James Lever. Ideen til det originale prosjektet var det en av redaktørene i forlaget Fourth Estate som hadde. Han hadde lest en avisomtale av Cheetas 75 årsdag, og ville ha en biografi om sjimpansen. Han ville se Hollywood gjennom sjimpansens øyne, og gjennom det avsløre absurditetene bak alle moderne kjendismemoarer. Som forlagsredaktøren sa: - Nesten alle av dem er jo skrevet av en ghostwriter. David Lever begynte arbeidet med å lese mer enn tretti Hollywood-memoarer skrevet av stjerner fra 1930 og 1940. Deretter satte han seg bak tastaturet og hakket boka ned på tre måneder.” (*Dagbladets Magasinet* 7. november 2009 s. 39-40)

På Internett finnes det litterære agenter som annonserer for at de kan tilby skyggeskriver-tjenester. “How to Hire a Ghostwriter for Your First Book [...] So you want to be an author. You’re not alone: More and more entrepreneurs and business owners want to write a book or, more accurately, have a book written by someone else under their names, observes Larry Leichman, co-owner of Arbor Books. “The book has become the 21st-century calling card,” he says. “It presents you as an expert, a hook for publicity that gives you access to the media and to places you’ve never had access to before. The guy with the book is a celebrity.” People who don’t have the time – or the skill – to write a book often hire ghostwriters. Ghostwriters are abundant and relatively easy to find: Simply do a web search for “ghostwriter” or go to an online clearinghouse like Elance or Guru. You can also enlist the help of an agency, such as Arbor Books or Legacy One. How to choose the right ghostwriter for your particular book, however, can be a challenge. [...] Karen Lynn Maher, a Seattle-based entrepreneur who used to be a ghostwriter, now acts as a clearinghouse for ghostwriters at Legacy One. She cautions: “The client must understand that this is a collaboration, and he must

expect to exert the time and energy to edit the manuscript. The ghostwriter merely tries to reflect the client's voice and message." Nothing is more dispiriting, she says, than when the client reads the first draft of the manuscript, dislikes it, and fires the ghostwriter because the product wasn't what was expected. "It's in revision when all of the clarity and magic happens," Maher stresses. Leichman observes that choosing an inexperienced ghostwriter is a bad investment. "This is not a regulated industry," he says, adding that he's seen many unqualified candidates churn out manuscripts. You'll also want to ascertain whether your ghostwriter will complete the work herself or outsource all or parts of the job to another writer. Leichman says fees can range between \$5,000 and \$55,000 depending on the length and complexity of the manuscript. That also determines the amount of time it takes complete it. And of course in both cases the number of interviews between client and writer factor into the final fee." (<https://quickbooks.intuit.com/r/employees/how-to-hire-a-ghostwriter-for-your-first-book/>; lesedato 25.08.17)

I briten Nick Thurstons diktsamling *Of the Subcontract: Or Principles of Poetic Right* (2013) er det dikt av 100 forskjellige skyggeskrivere. Alle disse diktene er publisert under Thurstons navn. "*Of the Subcontract* is a collection of poems about computational capitalism, each of which was written by an underpaid worker subcontracted through Amazon.com's Mechanical Turk service. [...] *Of the Subcontract* reverses out of the database-driven digital world of new labour pools into poetry's black box: the book. It reduces the poetic imagination to exploited labour" (http://writing.upenn.edu/epc/authors/thurston/Subcontract_PR%20copy.pdf; lesedato 14.09.20).

Alle artiklene og litteraturlista til hele leksikonet er tilgjengelig på <https://www.litteraturogmedieleksikon.no>